

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

Ławnik SN Grzegorz Gołębiowski

Protokolant starszy inspektor sądowy Marta Brzezińska

przy udziale SSO G. F. - Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w K. oraz X. Y. – sędziego Sądu Rejonowego w K. obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 - Prawo o ustroju sądów powszechnych,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 6 maja 2025 r., odwołania Krajowej Rady Sądownictwa złożonego na niekorzyść obwinionego od wyroku Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w K1. z dnia 29 stycznia 2024 r., sygn. akt [...],

orzeka:

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Grzegorz Gołębiowski (v.s) Wiesław Kozielewicz Zbigniew Korzeniowski

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w K. wystąpił do Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w K1. o rozpoznanie sprawy

dyscyplinarnej przeciwko sędziemu Sądu Rejonowego w K. X. Y., obwinionemu o to, że:

1. będąc referentem sprawy [...] Sądu Rejonowego w K. dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisów art. 6 § 1 k.p.c., art. 206 § 1 k.p.c, art. 206¹ k.p.c. i § 84 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. regulamin urzędowania sądów powszechnych w ten sposób, że będąc zobowiązanym do rozpoznawania spraw pozostających w jego referacie, w szczególności kierowania ich na posiedzenie lub na rozprawy bądź do podejmowania niezwłocznie innych czynności w okresie od 30 października 2018 roku nie podejmował czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, co doprowadziło do przewlekłości postępowania stwierdzonej trzykrotnie postanowieniami Sądu Okręgowego w K. w sprawach [...], [...], [...] i co skutkowało przyznaniem skarżącym kwot po 2000 złotych,

tj. popełnienia przewinienia służbowego w rozumieniu art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2020. 2072 j.t.);

2. będąc referentem sprawy [...] Sądu Rejonowego w K. dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisów art. 6 § 1 k.p.c., art. 206 § 1 k.p.c, art. 206¹ k.p.c. i § 84 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. regulamin urzędowania sądów powszechnych w ten sposób, że będąc zobowiązanym do rozpoznawania spraw pozostających w jego referacie, w szczególności kierowania ich na posiedzenie lub na rozprawy bądź do podejmowania niezwłocznie innych czynności w okresie od 23 kwietnia 2021 roku nie podejmował czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, co doprowadziło do przewlekłości postępowania stwierdzonej postanowieniem Sądu Okręgowego w K. w sprawie [...] i co skutkowało przyznaniem skarżącym kwoty 2000 złotych.

tj. popełnienia przewinienia służbowego w rozumieniu art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2020.2072 j.t.);

3. będąc referentem sprawy [...] Sądu Rejonowego w K. dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisów art. 6 § 1 k.p.c., art. 206 § 1 k.p.c, art. 206¹ k.p.c. i § 84 ust. 1 pkt 1 i 2 k.p.c. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. regulamin urzędowania sądów powszechnych w ten sposób, że będąc zobowiązanym do rozpoznawania spraw pozostających w jego referacie,

w szczególności kierowania ich na posiedzenie lub na rozprawy bądź do podejmowania niezwłocznie innych czynności w okresie od 9 kwietnia 2021 roku nie podejmował czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, co doprowadziło do przewlekłości postępowania stwierdzonej postanowieniem Sądu Okręgowego w K. w sprawie [...] i co skutkowało przyznaniem skarżącemu kwoty 2000 złotych, tj. popełnienia przewinienia służbowego w rozumieniu art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2020.2072 j.t.);

4. w okresie od września 2020 roku do 30 marca 2022 roku dopuścił się oczywistej i rażącej obrazę przepisów art. 6 § 1 k.p.c., art. 206 § 1 k.p.c., art. 206 k.p.c. i 84 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. regulamin urzędowania sądów powszechnych w ten sposób, że będąc zobowiązanym do rozpoznawania spraw pozostających w jego referacie, w szczególności kierowania ich na posiedzenie lub na rozprawy bądź do podejmowania niezwłocznie innych czynności nie podejmował żadnych czynności w 90 sprawach z jego referatu [...] zmierzających do rozpoznania sprawy, co doprowadziło do przewlekłości postępowania w tych sprawach. tj. popełnienia przewinienia służbowego w rozumieniu art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2020.2072 j.t.).

Wyrokiem z 29 stycznia 2024 r., sygn. akt [...], Sąd Dyscyplinarny I instancji, na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. i art. 128 usp, umorzył postępowanie w sprawie obwinionego sędziego Sądu Rejonowego w K. X. Y., zaś kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążył Skarb Państwa.

Wyrok Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w K1., zaskarżyła odwołaniem z 14 maja 2024 r. Krajowa Rada Sądownictwa reprezentowana przez Przewodniczącą KRS sędzię D. P..

W odwołaniu zaskarżonemu wyrokowi zarzucono błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, tj. art 115 § 2 k.k. przez błędną ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynów zarzucanych obwinionemu, tj. poprzez przyjęcie, że zarzucane czyny nie przekraczają znikomego stopnia społecznej szkodliwości, co w konsekwencji prowadziło do umorzenia postępowania.

Podnosząc ten zarzut Krajowa Rada Sądownictwa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie kary dyscyplinarnej upomnienia.

W uzasadnieniu odwołania wskazano, że Sąd Dyscyplinarny bezspornie ustalił, że obwiniony sędzia dopuścił się zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego przez dopuszczenie się zwłoki w prowadzonych postępowaniach.

W ocenie Krajowej Rady Sądownictwa, nie jest dopuszczalne przyjęcie, że w sprawie doszło do przewinienia dyscyplinarnego mniejszej wagi niż znikoma. Nie zasługuje na aprobatę stanowisko sądu sprowadzające się do tego, że doprowadzenie przez obwinionego do przewlekłości skutkuje stosunkowo niewielką szkodliwością dla wymiaru sprawiedliwości. Przeciwnie takie działanie obwinionego, należy traktować jako godzące w wizerunek i dobro wymiaru sprawiedliwości w ogóle, a Sądu Rejonowego w K., w którym obwiniony orzeka w szczególności. W sytuacji, gdy Sąd Dyscyplinarny przyjął, że czyny zarzucone w wyroku, za które prawomocnym orzeczeniem przyznano trzykrotnie odszkodowanie stanowią przewinienie dyscyplinarne, mniejszej wagi niż znikoma, co skutkuje odstąpieniem od wymierzenia kary dyscyplinarnej i umorzeniem postępowania, w ocenie Rady świadczyło o braku konsekwencji.

Skarżąca podniosła, że powyższej oceny orzeczenia nie zmieniają wskazane przez sąd dyscyplinarny okoliczności umniejszające stopień zawinienia, tj. stan zdrowia czy wielkość referatu obwinionego sędziego. Te okoliczności, powinny być brane przez Sąd Dyscyplinarny pod uwagę, ale w żadnym razie nie powinny skutkować odstąpieniem od wymierzenia kary dyscyplinarnej, choćby najmniejszej rodzajowo. Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego nie uwzględnia bowiem kwestii postrzegania i oceny przez społeczeństwo, nie buduje zaufania do wymiaru sprawiedliwości i może rodzić mylne przekonanie o tolerowaniu czy łagodnym traktowaniu przewinień służbowych popełnianych przez sędziów.

Na rozprawie przeprowadzonej 6 maja 2025 r. przed Sądem Najwyższym, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego oraz obwiniony wniesli o nieuwzględnienie odwołania Krajowej Rady Sądownictwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Należy uporządkować procesową podstawę umorzenia postępowania przyjętą w zaskarżonym wyroku. Wprost wynika ona z sentencji wyroku a nie z jego uzasadnienia.

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w K1. umorzył postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 usp, czyli po stwierdzeniu, że społeczna szkodliwość czynu jest znikoma.

Wbrew treści odwołania Sąd Dyscyplinarny nie oparł zaskarżonego wyroku na podstawie z art. 109 § 5 usp, co wprost wynika z treści uzasadnienia wyroku - *„zarzucane obwinionemu czyny charakteryzowały się stopniem społecznej szkodliwości, który nie tylko nie uzasadniał kwalifikowania ich, jako przewinień mniejszej wagi (art. 109 § 5 usp), ale - w ocenie Sądu - nie przekraczały one stopnia znikomego, co w rezultacie uzasadniało umorzenia postępowania”*.

W sprawie podstawą umorzenia postępowania nie był art. 109 § 5 usp, jako że jest podstawą odstąpienia od wymierzenia kary na zasadzie wyjątku i jest regulacją odrębną od umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k.

Nieuprawnione, gdyż niezgodne z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku jest stwierdzenie odwołania, ujęte w zdaniu – *„Sąd Dyscyplinarny bezspornie ustalił, że obwiniony sędzia dopuścił się zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego przez dopuszczenie się zwłoki w prowadzonych postępowaniach”*.

Skarżąca Krajowa Rada Sądownictwa nie podważa ustaleń stanu faktycznego zaskarżonego wyroku. Nie wykazuje błędu w ustaleniach stanu faktycznego przyjętych za podstawę orzeczenia. Nie przedstawia podstaw, które uzasadniałyby ustalenie społecznej szkodliwości czynu w stopniu wyższym niż znikomy. Odwołanie nie zarzuca naruszenia art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. ani art. 107 § 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, czyli zasadniczej podstawy procesowej i materialnej zaskarżonego wyroku.

W warstwie faktycznej odwołanie pomija sprawy sądowe ujęte w punkcie 4 wniosku o ukaranie. Ma to znaczenie, gdyż ta część wniosku o ukaranie obejmuje niemałą liczbę spraw, którą przeanalizował Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w K1., a która nie pozwala na stwierdzenie, że obwiniony prowadził sprawy z nienależytą starannością i sumiennością. Skarżący nie kontestuje wszak tej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku, którą reprezentuje następująca konkluzja – *„Analiza przebiegu postępowań w 90 sprawach wymienionych w pkt 4 zarzutu wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej pod kątem wszystkich wskazanych powyżej okoliczności, prowadzi do wniosku, iż nieuprawnionym byłoby*

w ocenie Sądu Dyscyplinarnego rozpoznającego niniejszą sprawę stwierdzenia umyślnego zawinienia obwinionego w odniesieniu do wymienionych w tym zarzucie spraw”, „przyczyną takiego stanu była w ocenie Sądu Dyscyplinarnego niezawiniona przez obwinionego, obiektywna okoliczność w postaci długotrwałej choroby sędziego referenta, oraz prawo do skorzystania przez niego z uprzednio zaplanowanego urlopu wypoczynkowego we wskazanych wyżej okresach. Nie bez znaczenia jest także okoliczność, że w 90 sprawach opisanych w pkt 4 wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej nie wystąpiła szkoda w rozumieniu art. 115 § 2 k.k.”.

Szkoda należy do sfery faktów i składa się na społeczną szkodliwość czynu (art. 115 § 2 k.k.). Odwołanie nie podważa ustaleń faktycznych Sądu I instancji również w tym zakresie, czyli braku szkody. Nie byłoby to też wystarczające, albowiem znaczenie ma również norma prawa materialnego, ujęta w art. 107 § 1 pkt 1 usp, która spełnia się dopiero w sytuacji oczywistej i rażącej obrazę przepisów prawa, której w sprawie nie stwierdzono. Odwołanie nie zarzuca naruszenia art. 107 § 1 pkt 1 usp.

Negatywnej oceny odwołania nie zmienia poprzestanie w odwołaniu na trzech sprawach, ujętych w punktach 1-3 wniosku o ukaranie [...], w których w odrębnym trybie stwierdzono przewlekłość postępowań, z jednoczesnym przyznaniem skarżącym odszkodowań w kwotach po 2.000 zł.

Stwierdzenie przewlekłości postępowania na podstawie ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki nie jest równoznaczne z podstawą materialną odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego, czyli z oczywistą i rażącą obrazą przepisów prawa w rozumieniu art. 107 § 1 pkt 1 usp. Stroną w sprawie dotyczącej przewlekłości postępowania nie jest sędzia, tylko sąd reprezentowany przez prezesa sądu. Sędzia może być pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej, jednak dopiero wtedy, gdy naruszenie przepisów jest oczywiste i rażące. Wniosek o ukaranie oraz odwołanie tego nie wykazują.

Prócz kwestii bezprawności nie bez znaczenia jest także kwestia winy, jako że w sprawie ustalono, iż obwiniony od kwietnia do września 2021 r. nie podejmował czynności z powodu niezdolności do pracy albo urlopu, co obiektywnie wyjaśnia brak

na bieżąco czynności w prowadzonych sprawach, a z drugiej strony wzrost zaległości w sprawach bieżących i zaległych. Nieobecność chorobowa i urlopową zbiegały się ze stwierdzeniem przewlekłości w postępowaniach w sprawach objętych wnioskiem o ukaranie.

Ponadto Sąd Dyscyplinarny Sąd I instancji ustalił pogarszający się stan zdrowia obwinionego od 2020 r., o czym obwiniony sygnalizował władzom sądu, wnosząc o przeniesienie do innego wydziału, a także oraz o konflikcie z przewodniczącą wydziału. Nie bez znaczenia są dalsze ustalenia, które odwołanie również pomija, a które nie są obojętne w ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu.

W sprawie ustalono, że obwiniony miał ponad 400 spraw w referacie (C, Ns). Nie był obojętny wobec zaległości, co Sąd I instancji wyraził, w stwierdzeniu, iż *„w działaniach obwinionego podejmowanych w 2021 roku w toku prowadzonych przez niego postępowań wyrażany wielokrotnie zamiar naprawy zaistniałego stanu rzeczy, przejawiający się w próbach na przekór ówczesnemu stanowi jego zdrowia redukowania powstałych zaległości w przydzielonym mu referacie”*.

Sumując, odwołanie nie podważa podstawy faktycznej i materialnej zaskarżonego wyroku i dlatego orzeczono o utrzymaniu wyroku w mocy.

Z tych względów orzeczono jako w sentencji (art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 usp).

[M. T.]

[r.g.]

Grzegorz Gołębiowski Wiesław Kozielowicz Zbigniew Korzeniowski